

Najpogostejša oblika sive mrene je starostna siva mrena, ki se pojavi pri kar 90 odstotkih starejših od 65 let. Odstranijo jo je mogoče le z operacijo.

Ne odlašajte z operacijo sive mrene

Siva mrena je zamotnjena očesna leča. Vsako oko ima v notranjosti lečo, ki lomi svetlobo in nam omogoča prenos slike točno na mrežnico. Če se leča zamotni, je prenos slike oviran, slika je meglena, lahko pa je leča tako močno zamogljena, da pacient razloči samo noč in dan, ne loči niti giba roke pred očesom. Pogosto bolnik zaradi sive mrene oslepi, a kot pravi dr. Vladimir Pfeifer iz Očesnega kirurškega centra dr. Pfeifer (OKC dr. Pfeifer), se z odstranitvijo te zamotnjene leče vid lahko povrne tudi na 100 odstotkov, če so le druge strukture v očesu zdrave. »Po operaciji sive mrene lahko tako praktično slep pacient spregleda, kar včasih doživimo tudi v Sloveniji, čeravno je takih primerov relativno malo. Pacienti ponavadi poiščejo pomoč, šele preden so že praktično slepi.«

Korigirana dioptrija očesa

Z operacijo sive mrene odstranijo samo zamotnjeno lečo. Če ima pacient bolezen tudi na primer na mrežnici, rumeni pegi, okvaro roženice ali okvaro vidnega živca, mu samo operacija sive mrene ne povrne vida. »Za dober vid morajo biti poleg čistih optičnih poti zagotovljeni tudi zdrava mrežnica, zdrava roženica, zdrav vidni ži-

vec, torej sicer zdravo oko. Če ima pacient katero koli pridruženo bolezen, lahko sicer po operaciji vidi bolje, ne pa odlično,« razloži dr. Pfeifer. »Pri nekaterih hudih okvarah struktur v očesu pa pacient po operaciji ne vidi nič bolje kot pred njo. Zato je nujen pregled tudi drugih struktur očesa že pred operacijo, da se pravilno odločimo o smiselnosti operacije in da po operaciji ne pride do razočaranja.«

Ker je leča drugo glavno lomilo svetlobe v očesu (najmočneje lomi svetlobo roženica), lahko z vstavitvijo leče različnih dioptrij v oko, kjer med posegom odstranijo pacientovo naravno lečo, v popolnosti korigirajo dioptrijo očesa. »Tako lahko nekdo, ki je vse življenje nosil močna očala, po operaciji sive mrene živi popolnoma brez očal. Če v oko vstavimo lečo z enim samim žariščem in moč leče prilagodimo dolžini očesa ter lomni moči roženice, bo pacient po operaciji brez očal videl na daleč, če nima cilindra. Če ima roženični cilindar, astigmatizem, mu moramo med samo operacijo korigirati tudi ta cilindar s torično lečo in bo zopet brez očal za na daleč,« razloži strokovnjak. Samega roženičnega cilindra namreč leča z enim žariščem ne korigira.

Če namesto leče z enim žariščem med operacijo sive mrene na mesto, kjer je prej ležala naša naravna leča, vstavijo multifokalno lečo, po operaciji ne potrebujemo več očal niti za daleč niti za blizu. Tisti, ki imajo še roženični astigmatizem, v tem primeru potrebujejo multifokalno torično lečo. »Za tako vrsto intraokularnih leč ni primerno vsako oko. Pred operacijo so tako potrebne še dodatne preiskave in meritve očesa, da ugotovimo, ali je oko primerno za tovrstno lečo ali ne. Tisti, ki imajo prisotne okvare očesa na mrežnici, rumeni pegi oziroma makuli, napredovale glavkomske okvare, okvare roženice ali okvare vidnega živca, niso primerni za tovrstne leče.«

Slabovidnosti ni moč odpraviti

Pri slabovidnem očesu se povezave med očesom in možgani v otroštvu niso razvile, zato tudi z operacijo sive mrene vid ne bo nikoli boljši, kot je bil v otroštvu. »Če torej nekdo zaradi sive mrene zdaj vidi deset odstotkov, v otroštvu pa nikoli ni videl več kot 30 odstotkov, bo po operaciji sive mrene zopet videl 30 odstotkov in nič več,« razloži dr. Pfeifer, ki pripomni: »Tega pacienti, ki so slabovidni velikokrat ne razumejo. Vidijo pa bolje, kot so pred operacijo, saj jim je pred operacijo vid še dodatno zmanjšala siva mrena.«

Pomembni pooperativni pregledi

Operacija sive mrene sicer spada med najvarnejše operacije, ki se jih izvaja na človeku, saj se komplikacije pojavijo zgolj pri enem odstotku pacientov. »Seveda pa lahko pride tudi do komplikacij, ki v najhujšem primeru lahko vodijo tudi v slepoto. Pogosto lahko s hitrim in pravilnim ukrepanjem preprečimo najhujše,« odkrito pove sogovornik, ki hkrati izpostavi pomembnost pooperativnih pregledov. »Ponavadi so pregledi že prvi dan po operaciji in nato še čez teden dni pri kirurgu, pozneje pa že pri izbranem oftalmologu.«

Včasih, ko je bila operacija sive mrene velik poseg na očesu, prerezali so namreč pol očesa in lečo v celoti odstranili, je bilo komplikacij in tudi slepote po operaciji kar veliko. Zato je veljalo pravilo, da mora biti mrena zrela, da jo lahko odstranijo. »Pri moderni tehniki operacije, ki poteka skozi okoli dva milimetra velik rez na očesu, pa leča ne sme biti pretrda, saj je potem operacija bistveno težja. Pravi čas za operacijo je torej, ko pacient s svojim vidom ni več zadovoljen. Nikar pa ne čakati, da je mrena zrela in da je vid že zelo slab,« še svetuje dr. Pfeifer. × **dp**